

МОЈИМ ПРИНЦЕЗАМА:

С,

А,

М,

С,

С ЉУБАВЉУ.

Проф. др Видоје Ж. Спасић

ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ

Ниш, 2017.

Проф. др Видоје Ж. Спасић

ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ*

Издавач

Правни факултет Универзитета у Нишу, Центар за публикације

За издавача

Проф. др Саша Кнежевић, декан

Рецензенти

Проф. др Милена Јовановић Zattila, редовни професор

Правног факултета Универзитета у Нишу

Проф. др Драган Вујисић, редовни професор

Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

Технички уредник

Ненад Милошевић

Лектура

Верица Новаков

Штампа

Медивест Ниш

Тираж

300

ISBN 978-86-7148-241-7

* Дело је резултат истраживања на пројекту „Заштита људских и мањинских права у европском правном простору“, (бр. 179046), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Copyright© Правни факултет Универзитета у Нишу

Сва права задржана. Није дозвољено да било који део ове књиге буде снимљен, емитован, или репродукован на било који начин, укључујући фотографију, магнетни запис или било који други вид записа без претходне дозволе аутора и издавача.

<http://www.prafak.ni.ac.rs>

РЕЧ АУТОРА

Дело "Право интелектуалне својине" представља резултат ауторовог вишегодишњег бављења материјом у виду наставног и научноистраживачког рада. Књига је намењена првенствено студентима факултета, али и свима који се, на било који начин, баве овом материјом.

Задатак аутора је био да покуша да створи дело које ће помоћи у разумевању суштине интелектуалне својине и овладавању најважнијим појмовима, институтима и категоријама. Пут ка остварењу задатог циља није био ни лак ни једноставан. С једне стране, требало је обрадити веома сложену и хетерогену материју која је регулисана путем десетак националних закона и вишеструко већим бројем међународних извора. С друге стране, требало је сагледати перманентан развој дигиталне технологије и њен растући утицај на искоришћавање, па и повређивање интелектуалних творевина.

Ригорозно економишући лимитираним обимом уџбеника, аутор је морао да изостави поједина правно-филозофска разматрања одређених питања. Акценат је стављен на српско законодавство, док су из упоредног права наведене само значајније специфичности у вези са појединим питањима. Такође, међународни извори су обрађени у најнужнијој мери, док су прописи ЕУ само наведени. Међутим, овакво поступање није ишло на уштрб ваљане обраде материје, јер је српско законодавство у области интелектуалне својине усаглашено са међународним изворима, али и са прописима ЕУ (директивама и другим актима), са којима се врши промтно усклађивање, одмах по њиховом доношењу.

Пошто ништа на овом свету није свето и непроменљиво, односно толико добро да не би могло бити боље, то важи и за овај уџбеник. Аутор је свестан да ово дело није ни завршено ни савршено. Оно представља само пројекцију, односно основ за даљу надоградњу кроз нека будућа издања. Стога би аутор био захвалан за сваку сугестију и критичко запажање о делу, јер би му то била драгоцену помоћ и подстицај за даљи рад.

На крају, уколико сваки читалац овог дела сазна из њега бар нешто ново, мисија аутора ће бити остварена.

У Нишу, 2016.

АУТОР

САДРЖАЈ

КЊИГА ПРВА

ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ.....	1
УВОД.....	1
1. ПОЈАМ И САДРЖИНА ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ.....	1
1.1. Интелектуална својина и стварноправна својина.....	5
1.2. Однос права индустријске својине и ауторског права	6
2. ПОЈАМ И САДРЖИНА ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ.....	7
2.1. Проналазачко право.....	8
2.2. Права сродна патентном праву.....	10
2.3. Право знакова разликовања	11
2.4. Право конкуренције	12
3. ПОЈАМ АУТОРСКОГ ПРАВА	13
4. ПРАВА СРОДНА АУТОРСКОМ ПРАВУ	14
5. ОДНОС ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ ПРЕМА ДРУГИМ ГРАНАМА ПРАВА.....	15
5.1. Ауторско право и лична права	15
5.2. Ауторско право и стварно право	16
5.3. Ауторско право и медијско право.....	16
5.4. Ауторско право и кривично право	17
5.5. Право индустријске својине и грађанско (имовинско) право	17
5.6. Право индустријске својине и облигационо право	17
5.7. Право индустријске својине и радно право	17
5.8. Право индустријске својине и трговинско право.....	18
5.9. Право индустријске својине и управно право.....	18
5.10. Право индустријске својине и кривично право	18
6. ЗНАЧАЈ ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ И СМИСАО ЊЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	19
6.1. Место и улога интелектуалне својине у савременом друштву	19
6.2. Разлози за пружање заштите интелектуалним ствараоцима.....	21
7. РАЗВОЈ ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ.....	23
7.1. Развој патентног права.....	24
7.2. Развој жиговог права.....	26
7.3. Развој ознака географског порекла.....	30
8. РАЗВОЈ АУТОРСКОГ ПРАВА.....	32
9. МЕЂУНАРОДНИ ИЗВОРИ ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ	35
10. НАЦИОНАЛНИ ИЗВОРИ ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ	38
 ДЕО ПРВИ.....	41
ПАТЕНТНО ПРАВО.....	41
1. ПОЈАМ И ПРЕДМЕТ ПРОНАЛАСКА.....	41
1.1. Творевине које се не сматрају проналаском	43
1.2. Проналасци изузети из патентне заштите.....	44
2. МАТЕРИЈАЛНОПРАВНИ УСЛОВИ ЗА СТИЦАЊЕ ПАТЕНТА	45
2.1. Новост.....	46
2.1.1. Откривање проналаска без штетних последица	46
2.2. Инвентивни ниво.....	47

2.3. Индустриска применливост.....	47
3. ВРСТЕ ПАТЕНАТА	48
3.1. Подела према територији (односно земљи одобравања)	48
3.2. Подела према садржини	49
3.3. Подела према носиоцима права	49
3.4. Подела према предмету заштите	51
4. ФОРМАЛНИ УСЛОВИ ЗА СТИЦАЊЕ ПАТЕНТА	52
4.1. Патентна пријава	53
4.1.1. Издвојена пријава	54
4.1.2. Допунска пријава патента.....	54
4.2. Право првенства у патентном праву.....	54
4.2.1. Захтев за признање права првенства	55
4.2.2. Захтев за признање вишеструког права првенства	55
4.2.3. Захтев за обнову права првенства	55
4.2.4. Захтев за исправљање или допуну захтева за признање права првенства	56
4.2.5. Карактеристике проналаска на које се односи захтев за признање права првенства	56
4.2.6. Фикције о праву првенства.....	57
5. ПОСТУПАК ОД ПРИЈЕМА ПРИЈАВЕ ДО ДОНОШЕЊА РЕШЕЊА	57
6. СУБЈЕКТИ ЗАШТИТЕ И САДРЖИНА ПРАВА ПРОНАЛАЗАЧА	60
6.1. Моралноправна овлашћења проналазача	61
6.2. Имовинскоправна овлашћења проналазача	61
6.3. Садржина права код патената из биотехнологије.....	62
7. СТИЦАЊЕ И ОБИМ ПРАВА НА ПАТЕНТ	63
8. ОГРАНИЧЕЊА ПРАВА НА ПАТЕНТ	64
8.1. Исцрпљење права носиоца права на патент	65
8.2. Право ранијег корисника	66
8.3. Ограничење права у корист међународног саобраћаја.....	67
8.4. Принудна лиценца	67
8.4.1. Обим и трајање принудне лиценце.....	68
8.4.2. Укидање или измена принудне лиценце.....	68
8.5. Принудна лиценца у корист оплемењивача биљних сорти	69
8.6. Принудна лиценца за патенте који се односе на производњу фармацеутских производа за извоз у земље са проблемима јавног здравља	70
8.6.1. Одредбе о увозу	72
8.6.2. Укидање или измена принудне лиценце.....	73
9. ПРЕСТАНАК ПРАВА НА ПАТЕНТ	74
9.1. Неплаћање таксе	74
9.2. Одрицање носиоца права на патент.....	75
9.3. Престанак носиоца права	75
9.4. Оглашавање ништавим решења о признању права	76
10. ПРОНАЛАСЦИ У РАДНОМ ОДНОСУ	77
10.1. Право послодавца на заштиту проналаска из радног односа	78
10.2. Право запосленог на заштиту проналаска из радног односа	78
10.3. Накнада запосленом поводом проналазака у радном односу.....	78

10.4. Поступање запосленог и послодавца у случају настанка проналаска у радном односу	78
10.5. Право послодавца на прибављање искључиве лиценце	79
11. СЕРТИФИКАТ О ДОДАТНОЈ ЗАШТИТИ	79
11.1. Престанак трајања сертификата о додатној заштити	81
11.2. Оглашавање ништавим решења о признању сертификата о додатној заштити	82
12. ЕВРОПСКА ПРИЈАВА ПАТЕНТА И ЕВРОПСКИ ПАТЕНТ (КЕП)	82
13. УГОВОР О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ ПАТЕНАТА (УСП)	84
14. ОДНОС КЕП-А И УСП-А	86
15. ДРУГИ МЕЂУНАРОДНИ СПОРАЗУМИ У ОБЛАСТИ ПАТЕНАТА	87
<i>ПРАВА СРОДНА ПАТЕНТНОМ ПРАВУ</i>	<i>91</i>
1. KNOW-HOW	91
1.1. Појам know-how	91
1.2. Карактеристике know-how-a	92
1.2.1. Фактички карактер	93
1.2.2. Тајност	93
1.2.3. Применљивост	93
1.2.4. Преносивост	94
1.2.5. Технички карактер	95
1.3. Предмет know-how-a и његов однос са пословном тајном	96
2. ТОПОГРАФИЈА ИНТЕГРИСАНИХ КОЛА	99
2.1. Појам и предмет заштите	99
2.2. Садржина, ограничења, и трајање права на топографију	101
2.3. Означавање топографије	102
2.4. Промет права	102
2.5. Поступак заштите	102
2.6. Ограничења права	103
2.7. Исцрпљење права	103
2.8. Престанак топографије	104
3. КОРИСТАН МОДЕЛ (МАЛИ ПАТЕНТ)	104
4. ПРАВНА ЗАШТИТА БИЉНИХ СОРТИ	106
4.1. Појам и методи стварања нових биљних сорти	106
4.2. Особености и ефекти заштите права оплемењивача	109
4.3. Предмет заштите биљних сорти	110
4.4. Материјалноправни услови за стицање оплемењивачког права	111
4.4.1. Новитет сорте	111
4.4.2. Различитост сорте	112
4.4.3. Униформност сорте	112
4.4.4. Стабилност сорте	112
4.4.5. Име сорте	112
4.4.6. Обавеза коришћења регистрованог имена сорте	113
4.5. Поступак за додељивање оплемењивачког права	113
4.5.1. Захтев за додељивање права оплемењивача биљне сорте	113
4.5.2. Решење о додељивању права оплемењивача	114
4.6. Обим и трајање права оплемењивача	114

4.6.1. Изузеци оплеменењивачког права.....	115
4.6.2. Исцрпљење права оплеменењивача	115
4.6.3. Услови за издавање обавезне лиценце	115
4.7. Пренос права оплеменењивача.....	115
4.8. Престанак права оплеменењивача.....	115
5. ИНДУСТРИЈСКИ ДИЗАЈН	116
5.1. Појам и предмет заштите	116
5.2. Врсте дизајна	117
5.2.1. Подела према димензионалности	117
5.2.2. Подела према предмету дизајна	118
6. МАТЕРИЈАЛНОПРАВНИ УСЛОВИ ЗА СТИЦАЊЕ ПРАВА НА ИНДУСТРИЈСКИ ДИЗАЈН	121
6.1. Позитивни материјалноправни услови	121
6.1.1. Новост.....	121
6.1.1.1. Доступност јавности	122
6.1.2. Индивидуални карактер	122
6.1.2.1. Индустијски дизајн производа који чини саставни део сложеног производа	123
6.1.2.2. Искључење заштите због техничке функције и супротности са јавним поретком и моралом.....	124
6.2. Негативна енумерација.....	125
6.3. Новине у Закону о правној заштити индустријског дизајна.....	126
7. СТИЦАЊЕ, САДРЖИНА И ПРЕСТАНАК ПРАВА НА ИНДУСТРИЈСКИ ДИЗАЈН	127
7.1. Пријава за признање права на индустријски дизајн	127
7.1.1. Захтев за признање права на индустријски дизајн	127
7.1.2. Опис индустријског дизајна.....	128
7.1.3. Приказ	128
7.2. Датум подношења пријаве и стицање права првенства.....	128
7.2.1. Фикције о праву првенства.....	129
7.2.1.1. Конвенцијско право првенства	129
7.2.1.2. Сајамско право првенства	129
7.3. Испитивање пријаве.....	129
7.3.1. Дискреционе радње подносиоца пријаве	129
7.4. Окончање поступка	130
7.5. Садржина и обим права на индустријски дизајн.....	130
7.6. Права аутора индустријског дизајна.....	130
7.7. Дизајн створен у радном односу	131
7.8. Ограничења права.....	131
7.9. Однос са другим облицима заштите	131
7.10. Пренос права	132
7.11. Престанак права на индустријски дизајн	132
7.12. Оглашавање ништавим регистрације индустријског дизајна	133
7.13. Регистровани и нерегистровани дизајн.....	133
ДЕО ДРУГИ	137
ПРАВО ЗНАКОВА РАЗЛИКОВАЊА.....	137
ЖИГОВНО ПРАВО	137

1. ЖИГ (МАРКА ПРОИЗВОДА И УСЛУГА).....	137
1.1. Појам жига и термилошка разграничења	137
1.2. Однос жига и трговинског знака	138
1.3. Однос жига и брэнда	139
1.4. Предмет заштите жига	141
2. УСЛОВИ ЗА СТИЦАЊЕ ПРАВА НА ЖИГ	145
2.1. Позитивни материјалноправни услови	145
2.1.1. Дистинктивност (различитост)	146
2.1.1.1. Сличност производа и услуга	146
2.1.1.2. Сличност жигова у ужем смислу	147
2.1.2. Могућност графичког представљања	148
2.2. Везаност знака за одређену врсту роба и услуга (начело специјалности жига)	148
2.3. Негативна енумерација.....	149
3. ПОСТУПАК ЗА СТИЦАЊЕ ЖИГА	151
3.1. Пријава за признање жига.....	151
3.2. Пријава за признање колективног жига и жига гаранције	151
3.3. Право првенства	151
3.3.1. Фикције о праву првенства.....	152
3.3.1.1. Конвенцијско право првенства	152
3.3.1.2. Сајамско право првенства	152
3.4. Формално испитивање	152
3.4.1. Испитивање уредности пријаве	152
3.4.2. Диспозитивне радње подносиоца пријаве.....	152
3.4.2.1. Одустанак од пријаве.....	152
3.4.2.2. Раздвајање пријаве	153
3.5. Испитивање услова за признање жига	153
3.6. Окончање поступка	153
4. ОСНОВНЕ ВРСТЕ ЖИГОВА	154
4.1. Подела према територији	154
4.2. Подела према носиоцу права	154
4.3. Подела према предмету заштите	155
4.4. Подела према форми (испољавању)	156
4.4.1. Дводимензионални жигови.....	156
4.4.2. Тродимензионални (пластични) жигови	157
4.4.3. Жигови у боји	159
4.5. Подела према познатости	160
4.5.1. Слогани	161
4.5.2. Резервни жигови	162
4.5.3. Telle-quelle жигови.....	162
4.5.4. Трговински (приватни) жигови (марке)	163
4.6. Нестандардни жигови.....	165
4.6.1. Звучни жигови.....	166
4.6.2. Мирисни жигови.....	167
4.6.3. Мобилни жигови	169
4.6.4. Променљиви жигови	170
4.6.5. Укусни (густативни) жигови	170

4.6.6. Гестикулативни (гестовни) жигови	171
4.6.7. Тактилни (додирни) жигови	171
4.6.8. Положајни жигови	171
4.6.9. Холограмски жигови	172
4.6.10. Ентеријерски жиг	172
4.6.11. Архитектонски жигови	173
4.7. Посебне врсте жигова	174
4.7.1. Дескриптивни жигови	174
4.7.2. Номинативни жигови	175
4.7.3. Ноторни или општепознати жигови	176
4.7.4. Реномирани (чувени) жигови	177
5. СИСТЕМИ СТИЦАЊА ЖИГОВА	178
6. ФУНКЦИЈЕ ЖИГА	179
6.1. Основне функције жигова	179
6.1.1. Идентификација произвођача	180
6.1.2. Идентификација (индивидуализација) робе	180
6.1.3. Гарантна функција	181
6.1.4. Рекламна функција	182
6.2. Остале функције жигова и њихов утицај на економски развој	183
6.2.1. Функција контроле квалитета	183
6.2.2. Функције инвестиције, комуникације и рекламе	183
6.2.3. Приватносвојинска и економска функција	184
7. ИНТЕРНЕТ АДРЕСА	184
8. САДРЖИНА И ОБИМ ПРАВА НА ЖИГ	188
8.1. Репродукција заштићеног знака у речнику	189
8.2. Ограничење права	189
8.2.1. Ограничења у односу на савесна лица	189
8.2.2. Ограничење у односу на друга права	190
8.2.3. Исцрпљење права	190
9. ПРЕСТАНАК ПРАВА НА ЖИГ	190
9.1. Престанак жига пре рока	191
9.2. Оглашавање жига ништавим	191
9.3. Посебни случајеви престанка жига	192
9.3.1. Престанак жига због некоришћења	192
9.3.2. Престанак жига због накнадног губитка законских услова	193
10. ОЗНАКА ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА	193
10.1. Различите категорије ознака	195
10.1.1. Географске ознаке	195
10.1.1.1. Непосредне и посредне географске ознаке	195
10.1.1.2. Просте и квалификоване географске ознаке	196
10.1.2. Фантастичне ознаке	197
10.1.3. Генеричке (описне) ознаке	198
10.2. Терминолошка неуједначеност у националним и међународним оквирима	199
10.3. Функције географских ознака	204
10.3.1. Функција разликовања	204
10.3.2. Функција означавања порекла	204

10.3.3. Гарантна функција.....	205
10.3.4. Рекламна и функција комуникације.....	205
11. ПОЗИТИВНОПРАВНО РЕГУЛИСАЊЕ ОЗНАКЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА.....	206
11.1. Материјалноправни услови заштите ознаке географског порекла	207
11.1.1. Законски систем негативне енумерације.....	207
11.1.2. Позитивни материјалноправни услови заштите проистекли из праксе.....	208
12. ПОСТУПАК СТИЦАЊА ОЗНАКЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА	209
12.1. Поступак за установљење ознаке географског порекла.	210
12.1.1. Пријава за признање права.....	210
12.1.2. Конверзија пријаве имена порекла у пријаву географске ознаке и обрнуто	211
12.2. Поступак за признавање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	211
12.2.1. Пријава за признавање статуса.....	211
12.2.2. Претварање пријаве за признавање статуса овлашћеног корисника имена порекла у пријаву за признавање статуса овлашћеног корисника географске ознаке и обрнуто	212
12.2.3. Издавање исправе о признатом статусу овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	213
12.2.4. Објављивање признатог статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	213
13. САДРЖИНА, ОБИМ ПРАВА И ПРЕСТАНАК ОЗНАКЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА.....	213
13.1. Однос према раније регистрованом жигу.....	214
13.2. Употреба личног имена	214
13.3. Забрана преноса.....	215
13.4. Оглашавање ништавим решења о признавању ознаке географског порекла, односно решења о признавању статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	215
13.5. Престанак ознаке географског порекла	216
13.5.1. Престанак имена порекла, односно географске ознаке у земљи порекла.....	216
13.5.2. Престанак географске ознаке на основу судске одлуке	216
13.6. Престанак и укидање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла	216
13.6.1. Престанак статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.....	216
13.6.2. Укидање решења о признавању статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла	217
ДЕО ТРЕЋИ.....	221
ПРЕНОС И ЗАШТИТА ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ.....	221
1. УГОВОР О ЦЕСИЈИ	221
2. УГОВОР О ЛИЦЕНЦИ	224
2.1. Карактеристике и својства уговора о лиценци.....	224
2.2. Врсте уговора о лиценци	226

2.3. Обавезе даваоца лиценце	226
2.3.1. Основне обавезе	226
2.3.2. Факултативне обавезе	226
2.3.3. Предаја предмета лиценце	226
2.3.4. Гаранција за техничка својства	227
2.3.5. Гаранције за правне мане (недостатке)	228
2.4. Обавезе корисника лиценце	229
2.4.1. Искоришћавање предмета лиценце	229
2.4.2. Обавеза плаћања накнаде	231
2.4.2.1. Паушална накнада	231
2.4.2.2. Тантијеме	232
2.4.2.3. Комбинација паушалне накнаде и тантијема	235
2.4.3.4. Посредна новчана накнада	235
2.4.4.4. Неновчани начини плаћања накнаде	236
2.5. Забрана уговарања рестриктивних клаузула	236
2.6. Трајање и престанак уговора о лиценци	237
3. УГОВОР О ЗАЛОЗИ	238
4. УГОВОР О ФРАНШИЗИНГУ	239
4.1. Врсте франшизинг послова	240
4.2. <i>Know-how</i> и пословна тајна у контексту франшизинг посла	241
5. <i>EX LEGE</i> ПРЕНОС ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ	241
6. ПРЕНОС ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ У МЕЂУНАРОДНИМ ОКВИРИМА	242
7. НАСЛЕЂИВАЊЕ ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ	243
 <i>ПРАВНА ЗАШТИТА ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ</i>	 244
1. ПРАВНА ЗАШТИТА ПРАВА НА ПАТЕНТ	244
1.1. Управносудска заштита	244
1.2. Грађанскоправна заштита	245
1.2.1. Тужба због повреде права	245
1.2.1.1. Привремене мере	246
1.2.1.2. Средства обезбеђења	246
1.2.1.3. Обезбеђење доказа	246
1.2.1.4. Терет доказивања	246
1.2.1.5. Обавеза пружања информације	247
1.2.2. Тужба за утврђивање права на заштиту	247
1.2.3. Тужба за заштиту права послодавца или запосленог	248
1.2.4. Тужба за утврђивање својства проналазача	248
1.3. Казненоправна заштита	248
1.4. Кривична заштита	249
2. ПРАВНА ЗАШТИТА ПРАВА НА ИНДУСТРИЈСКИ ДИЗАЈН	249
2.1. Управносудска заштита	250
2.2. Грађанскоправна заштита	250
2.2.1. Тужба због повреде права	250
2.2.1.1. Садржина тужбених захтева	250
2.2.1.2. Привремене мере	251
2.2.1.3. Прибављање доказа	251
2.2.1.4. Обезбеђење доказа	251

2.2.1.5. Средство обезбеђења.....	251
2.2.1.6. Обавеза пружања информација	251
2.2.2. Тужба за оспоравање права	252
2.2.3. Тужба за признање ауторства	252
2.3. Ревизија.....	252
2.4. Казненоправна заштита.....	252
2.5. Кривична заштита.....	253
3. ПРАВНА ЗАШТИТА ЖИГА	253
3.1. Управносудска заштита.....	253
3.2. Грађанскоправна заштита.....	254
3.2.1. Тужба због повреде жига.....	254
3.2.1.1. Садржина тужбених захтева.....	254
3.2.1.2. Привремене мере	255
3.2.1.3. Обезбеђење доказа	255
3.2.1.4. Средство обезбеђења.....	255
3.2.1.5. Обавеза пружања информација	255
3.2.2. Тужба за оспоравање жига.....	255
3.3. Ревизија.....	256
3.4. Казненоправна заштита.....	256
4. ПРАВНА ЗАШТИТА ОЗНАКЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА.....	256
4.1. Управносудска заштита.....	257
4.2. Грађанскоправна заштита.....	257
4.2.1. Заштита у случају повреде регистроване ознаке географског порекла.....	257
4.2.2. Повреда регистрованог имена порекла, односно географске ознаке.....	257
4.2.3. Рок за подношење тужбе	258
4.2.4. Мере у поступку по тужби због повреде ознаке географског порекла.....	258
4.2.5. Обавеза пружања информација	258
4.3. Казненоправна заштита.....	258
5. ПРАВНА ЗАШТИТА ТОПОГРАФИЈЕ ИНТЕГРИСАНИХ КОЛА	259
5.1. Управносудска заштита.....	259
5.2. Грађанскоправна заштита.....	259
5.3. Казненоправна заштита.....	260
5.3.1. Привредни преступ	260
5.3.2. Прекршаји	260
6. ПРАВНА ЗАШТИТА ПОСЛОВНЕ ТАЈНЕ	260
6.1. Заштита по основу нелојалне конкуренције	261
6.2. Грађанскоправна заштита пословне тајне	261
6.3. Казненоправна заштита.....	262
7. ПРАВНА ЗАШТИТА ОПЛЕМЕЊИВАЧКОГ ПРАВА	262
7.1. Управносудска заштита.....	262
7.2. Грађанскоправна заштита оплемењивачког права.....	263
7.3. Казненоправна заштита	263
8. МЕЂУНАРОДНА ЗАШТИТА ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ.....	263
8.1. Париска конвенција о заштити индустријске својине (ПК)	264

8.2. ТРИПС	265
8.3. Остали међународни извори права индустријске својине	266
8.4. Регулатива права ЕУ у области индустријске својине	266
ДЕО ЧЕТВРТИ	273
ПРАВО КОНКУРЕНЦИЈЕ	273
1. ПОЈАМ КОНКУРЕНЦИЈЕ	273
1.1. Лојална и нелојална конкуренција	275
1.2. Нелојална конкуренција у ПК	276
2. ДЕЛА НЕЛОЈАЛНЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ И ЊИХОВО СУЗБИЈАЊЕ	278
2.1. Непоштена тржишна утакмица (нелојална конкуренција)	279
2.2. Недозвољена спекулација	280
2.3. Забрана пирамидалне трговине	281
2.4. Радње коришћења туђег интелектуалног добра, које имају обележја нелојалне конкуренције	281
2.4.1. Имитација туђег производа, услуге или рекламе	282
2.4.2. Коришћење туђе ознаке	283
2.4.2.1. Стварање забуне или опасности забуне у промету	284
2.4.2.2. Разводњавање туђе ознаке	285
2.4.3. Одавање пословне тајне	285
3. АНТИМОНОПОЛСКО ЗАКОНОДАВСТВО	285
3.1. Релевантно тржиште	286
3.2. Повреда конкуренције	286
3.2.1. Рестриктивни споразуми	286
3.2.1.1. Услови за изузимање од забране	287
3.2.1.2. Појединачно изузеће од забране	287
3.2.1.3. Изузеће од забране по категоријама споразума	287
3.2.1.4. Споразуми мањег значаја	287
3.2.2. Појам доминантног положаја и његова злоупотреба	288
3.2.2.1. Доминантан положај на тржишту	288
3.2.2.2. Злоупотреба доминантног положаја	289
3.2.3. Концентрација учесника на тржишту	290
3.2.3.1. Појам концентрације	290
3.2.3.2. Дозвољеност концентрације	291
3.3. Комисија за заштиту конкуренције	291
3.3.1. Положај и надлежност Комисије	291
3.3.2. Поступак пред Комисијом	292
3.3.2.1. Покретање поступка	292
3.3.2.2. Спровођење поступка због повреде конкуренције	292
3.3.2.3. Поступак појединачног изузећа рестриктивног споразума ...	293
3.3.2.4. Посебне одредбе у поступку испитивања концентрације	293
3.3.3. Мере заштите конкуренције и процесног пенала	293
3.3.3.1. Изрицање мере заштите конкуренције	293
3.3.3.2. Мера процесног пенала	294
3.3.4. Судска контрола решења Комисије	294
3.3.5. Накнада штете	294
3.4. Заштита од нелојалне конкуренције	294

3.4.1. Грађанскоправна заштита	294
3.4.1.1. Странке у грађанском поступку због повреде конкуренције	294
3.4.1.2. Садржина тужбених захтева	295
3.4.1.3. Рок за подношење тужбе	296
3.4.2. Кривичноправна заштита од нелојалне конкуренције	296
3.4.3. Управноправна заштита	298
КЊИГА ДРУГА	
АУТОРСКО ПРАВО И СРОДНА ПРАВА	301
УВОД	301
ОПШТИ ПОЈМОВИ О АУТОРСКОМ ПРАВУ	301
1. ПОЈАМ АУТОРСКОГ ПРАВА	301
2. АУТОРСКОПРАВНИ ОДНОС	304
3. ПРАВА СРОДНА АУТОРСКОМ ПРАВУ	305
ДЕО ПРВИ	309
АУТОРСКО ДЕЛО	309
1. ТЕОРИЈСКИ ПОЈАМ АУТОРСКОГ ДЕЛА	309
1.1. Појам дела	310
1.2. Интелектуални (духовни) карактер дела	311
1.3. Одређеност форме	312
1.4. Оригиналност дела	313
1.5. Књижевна, научна и уметничка област	315
1.6. Посебне претпоставке (услови) ауторскоправне заштите	316
2. ЗАКОНСКЕ ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМА АУТОРСКОГ ДЕЛА	318
3. НАСТАНАК АУТОРСКОГ ДЕЛА	320
4. ЗАКОНСКИ УСЛОВИ ЗАШТИТЕ АУТОРСКОГ ДЕЛА	321
5. НАСЛОВ АУТОРСКОГ ДЕЛА	322
6. ВРСТЕ АУТОРСКИХ ДЕЛА	323
6.1. Изворна дела	323
6.2. Дела прераде	324
6.3. Збирке дела	325
6.4. Коауторска и спојена дела	326
6.5. Језичка дела (писана и говорна дела)	328
6.6. Рачунарски програм	332
6.7. Позоришна дела	337
6.7.1. Драмска дела	337
6.7.2. Драмско-музичка дела	338
6.7.3. Кореографска и пантомимска дела	339
6.8. Музичка дела	340
6.9. Филмска дела (кинематографска, телевизијска и друга аудиовизуелна дела)	343
6.10. Дела ликовних уметности	347
6.11. Дела архитектуре, примењене уметности и индустријског обликовања	348
7. ОСТАЛЕ ВРСТЕ АУТОРСКИХ ДЕЛА	351
7.1. Ауторска дела у класичној (конвенционалној) форми	354

7.2. Ауторска дела у дигиталној форми	354
7.2.1. Пластичност (променљивост) форме дела у дигиталној средини	355
7.2.2. Аутоматска производња дела у дигиталној форми	356
7.2.3. Идентичност дигиталних копија са оригиналом	357
8. АУТОРСКО ПРАВО НА WEB-У	357
8.1. Ауторска права на web сајтове	358
8.1.1. Појам и значај web сајтова	358
8.1.2. Врсте web сајтова	359
8.1.2.1. Врсте web сајтова према намени	359
8.1.2.2. Подела web сајтова према интерактивности	361
8.1.3. Носиоци ауторског права на web страници	362
8.1.3.1. Ауторско право на web страници када је креира запослени	363
8.1.3.2. Ауторско право на web страници када је креира спољни сарадник	363
8.2. Линковање и фрејмовање	363
8.3. Повреде ауторског права на web страници	365
9. БЛОГОВИ И ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ	366
9.1. Појам, елементи и врсте блогова	366
9.2. Друштвене мреже	367
ДЕО ДРУГИ	371
СУБЈЕКТИ ЗАШТИТЕ, САДРЖИНА, ОГРАНИЧЕЊА И ТРАЈАЊЕ СУБЈЕКТИВНОГ АУТОРСКОГ ПРАВА	371
ЛИЦА КОЈА УЖИВАЈУ АУТОРСКОПРАВНУ ЗАШТИТУ	371
1. ПОЈАМ АУТОРА	371
2. НОСИЛАЦ АУТОРСКОГ ПРАВА	372
3. КОАУТОРИ И КОАУТОРСКИ ОДНОС	373
4. АУТОРИ СПОЈЕНИХ ДЕЛА	375
5. КОАУТОРИ ФИЛМСКОГ ДЕЛА	376
САДРЖИНА АУТОРСКОГ СУБЈЕКТИВНОГ ПРАВА	380
1. МОРАЛНОПРАВНА ОВЛАШЋЕЊА АУТОРА	381
2. ВРСТЕ МОРАЛНОПРАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА	383
2.1.1. Овлашћење на патернитет	383
2.1.2. Овлашћење на назначење имена	383
2.1.3. Овлашћење на објављивање дела	384
2.1.4. Овлашћење на заштиту интегритета дела	385
2.1.5. Овлашћење на супротстављање недостojном искоришћавању дела	386
3. ИМОВИНСКОПРАВНА ОВЛАШЋЕЊА АУТОРА	387
3.1. Кључне претпоставке за постојање имовинскоправне компоненте	389
4. ВРСТЕ ИМОВИНСКОПРАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА АУТОРА	390
4.1. Облици коришћења ауторског дела у телесној форми	392
4.1.1. Овлашћење на умножавање дела	392
4.1.2. Овлашћење на стављање примерака дела у промет	393
4.1.3. Овлашћење на давање примерака дела да у закуп	393
4.1.4. Овлашћење на излагање дела	394
4.2. Облици коришћења ауторског дела у бестелесној форми	395

4.2.1. Овлашћење на извођење дела.....	395
4.2.2. Овлашћење на представљање	395
4.2.3. Овлашћење на преношења извођења или представљања	396
4.2.4. Овлашћење на емитовање.....	396
4.2.5. Овлашћење на реемитовање	399
4.2.6. Право на јавно саопштавање, укључујући интерактивно чињење дела доступним јавности	400
4.2.7. Право на прилагођавање, аранжирање и другу измену дела.....	400
4.2.8. Право јавног саопштавања дела које се емитује.....	400
4.2.9. Право јавног саопштавања дела са носача звука или слике	401
5. АУТОРСКОПРАВНА ОВЛАШЋЕЊА У ШИРЕМ СМИСЛУ (РЕЛАТИВНА ОВЛАШЋЕЊА).....	401
5.1. Овлашћења аутора према власнику примерка дела	401
5.1.1. Овлашћење на приступ примерку дела	401
5.1.2. Право слеђења	402
5.1.3. Право забране излагања оригиналног примерка дела ликовне уметности.....	403
5.1.4. Прече право аутора на прераду дела архитектуре	403
5.2. Право аутора на посебну накнаду.....	404
5.2.1. Накнада по основу производње и промета уређаја и средстава за умножавање дела	404
5.2.2. Накнада за давање на послугу	406
6. ОГРАНИЧЕЊА СУБЈЕКТИВНОГ АУТОРСКОГ ПРАВА	406
6.1. Појам и врсте ограничења ауторског права	406
6.1.1. Суспензија искључивих права и права на накнаду.....	408
6.1.1.1. Ограничење за потребе спровођења поступка пред државним органима.....	408
6.1.1.2. Ограничење за потребе обавештавања јавности	408
6.1.1.3. Употреба у некомерцијалне наставне сврхе	408
6.1.1.4. Умножавање за потребе установа културе.....	408
6.1.1.5. Умножавање у личне некомерцијалне сврхе.....	409
6.1.1.6. Умножавање рачунарског програма	409
6.1.1.7. Привремено умножавање	410
6.1.1.8. Право цитата	410
6.1.1.9. Ограничење у корист радиодифузних установа	411
6.1.1.10. Дводимензионално умножавање дела на јавним местима	411
6.1.1.11. Ограничење у рекламне сврхе	411
6.1.1.12. Демонстрација уређаја на продајним местима	411
6.1.1.13. Ограничење у корист лица са посебним потребама	412
6.1.1.14. Ограничење за потребе прераде дела.....	412
6.1.1.15. Ограничење у вези са базом података.....	412
6.1.2. Законска лиценца.....	412
6.1.2.1. Ограничење у образовне сврхе	413
6.1.2.2. Ограничење у циљу информисања јавности	413
6.1.2.3. Тродимензионално умножавање.....	413
6.2. Америчка доктрина <i>fair use</i>	413

6.2.1. Основни елементи <i>fair use</i>	414
6.2.1.1. Сврха (циљ) коришћења ауторског дела (<i>Purpose</i>)	414
6.2.1.2. Природа заштићеног ауторског дела (<i>The Nature of the Copyrighted Work</i>)	414
6.2.1.3. Обим и супстанцијалност коришћења (<i>Amount</i>)	414
6.2.1.4. Тржишни учинак (<i>Effect</i>)	415
6.2.2. Значај четири фактора	415
7. ТРАЈАЊЕ АУТОРСКОГ СУБЈЕКТИВНОГ ПРАВА	416
ДЕО ТРЕЋИ	421
ПРАВНИ ПРОМЕТ АУТОРСКОГ ПРАВА	421
1. ПРЕНОС АУТОРСКОГ ПРАВА НА ОСНОВУ ЗАКОНА (<i>EX LEGE</i>)	421
2. ПРЕНОС АУТОРСКОГ ПРАВА НА ОСНОВУ УГОВОРА	421
3. ОПШТА ПРАВИЛА О АУТОРСКИМ УГОВОРИМА	424
3.1. Ревизија ауторских уговора због несразмерне добити	426
3.2. Ускраћивање дозволе због неостварења циља уговора	427
3.3. Ускраћивање дозволе због штете по углед аутора (право покајања)	428
3.4. Недопуштени ауторски уговори	430
3.5. Издавачки уговор	430
3.5.1. Појам и елементи издавачког уговора	430
3.5.2. Права и обавезе уговорних страна	433
3.5.2.1. Обавезе аутора, односно носиоца права	433
3.5.2.2. Обавезе издавача	433
3.5.3. Електронско издаваштво	434
3.6. Уговор о представљању и извођењу дела	437
3.7. Уговор о филмском делу	439
3.8. Уговор о наруџбини ауторског дела	441
3.9. Уговор о преради дела	442
3.10. Наслеђивање ауторског права	443
ДЕО ЧЕТВРТИ	447
ПРАВА СРОДНА АУТОРСКОМ ПРАВУ	447
1. ПОЈАМ СРОДНИХ АУТОРСКИХ ПРАВА	447
2. ВРСТЕ СРОДНИХ АУТОРСКИХ ПРАВА	448
2.1. Право интерпретатора	448
2.1.1. Појам и предмет заштите	448
2.1.2. Садржина права	450
2.1.2.1. Моралноправна овлашћења интерпретатора	450
2.1.2.2. Имовинскоправна овлашћења интерпретатора	451
2.1.3. Пренос права	452
2.2. Право произвођача фонограма	453
2.2.1. Појам и предмет заштите	453
2.2.2. Садржина права произвођача фонограма	455
2.3. Право филмског продуцента (произвођача видеограма)	455
2.3.1. Појам филмског продуцента	455
2.3.2. Садржина права филмског продуцента	456
2.4. Право произвођача емисије	457

2.4.1. Појам емисије и произвођача емисије.....	457
2.4.2. Садржина права произвођача емисије	459
2.5. Право произвођача базе података	460
2.5.1. Појам и врсте база података	460
2.5.2. Садржина права код база података.....	461
2.6. Право издавача.....	461
2.6.1. Право првог издавача слободног дела	462
2.6.2. Право издавача штампаног издања на посебну накнаду	463
2.6.3. Право издавача критичког и научног издања слободног дела	464
2.6.4. Право издавача на накнаду за интерактивно чињење доступним одломака вести и сродних интелектуалних добара	464
2.7. Заједничке одредбе о сродним правима	464
2.8. Трајање сродних права	465
2.9. Права страних лица у ауторском и сродним правима	466
ДЕО ПЕТИ	469
ОСТВАРИВАЊЕ И ЗАШТИТА АУТОРСКОГ И СРОДНИХ ПРАВА	469
1. ЗАШТИТА АУТОРСКОГ И СРОДНИХ ПРАВА ПО НАЦИОНАЛНИМ ПРОПИСИМА.....	469
1.1. Грађанскоправна заштита.....	469
1.1.1. Повреда права аутора и носиоца сродног права	470
1.1.1.1. Непосредна повреда.....	470
1.1.1.2. Посредна повреда права	471
1.1.2. Странке у поступку због повреде ауторског и сродног права.....	472
1.1.3. Садржина тужбених захтева.....	473
1.1.4. Привремене мере	474
1.1.5. Мере обезбеђења доказа	475
1.1.6. Обавештавање о пружању информација о повреди права и учиниоцу	475
1.2. Казненоправна заштита.....	475
1.2.1. Одговорност за привредни преступ	476
1.2.2. Прекршајна одговорност.....	477
1.3. Кривична дела против интелектуалне својине.....	478
1.3.1. Повреда моралних права аутора и интерпретатора (чл. 198)	478
1.3.2. Неовлашћено искоришћавање ауторског дела или предмета сродног права (чл. 199)	478
1.3.3. Неовлашћено уклањање или мењање електронске информације о ауторском и сродним правима (чл. 200).	479
1.4. Закон о високотехнолошком криминалу	479
1.5. Управноправна заштита права интелектуалне својине	480
2. КОЛЕКТИВНО ОСТВАРИВАЊЕ АУТОРСКОГ И СРОДНИХ ПРАВА И ЕВИДЕНЦИЈА ДЕЛА	482
2.1. Организација за колективно остваривање ауторског и сродних права.	483
2.1.1. Оснивање и органи организације.....	484
2.1.2. Општи акти организације	485
2.1.3. Обавезе организације.....	487
2.1.4. Обавезе корисника	489

2.1.5. Електронска евиденција емитовања и реемитовања.....	489
2.1.6. Надзор над радом и међународна сарадња организације.....	489
2.2. Функционисање механизма колективног остваривања права	490
2.3. Најчешће врсте права под системом колективног управљања.....	491
2.3.1. Колективно управљање и дигитална средина.....	491
2.3.2. Врсте организација	493
2.4. Депоновање.....	494
3. МЕЂУНАРОДНА ЗАШТИТА АУТОРСКОГ И СРОДНИХ ПРАВА.....	495
3.1. Међународне конвенције	495
3.1.1. Бернска конвенција за заштиту књижевних и уметничких дела (БК).....	495
3.1.1.1. Заштићена лица.....	496
3.1.1.2. Национални третман	497
3.1.1.3. Минимална права	497
3.1.1.4. Заштита без формалности.....	498
3.1.1.5. Резерве за земље у развоју.....	499
3.1.2. Универзална (Светска) конвенција о ауторском праву (УК)	499
3.1.3. Споразум о трговинским аспектима права интелектуалне својине (ТРИПС).....	501
3.1.4. WIPO Уговор о ауторском праву (УАП).....	502
3.1.5. Конвенција о заштити уметника извођача, произвођача фонограма и организација за радиодифузију (Римска конвенција).....	503
3.1.5.1. Минимална права	505
3.1.5.1.1. Право уметника-извођача	505
3.1.5.1.2. Право произвођача фонограма	505
3.1.5.1.3. Право радиодифузних организација	506
3.1.6. Остале конвенције из области сродних права	507
3.2. Прописи Европске уније у области ауторског и сродних права.....	508
Одабрана литература	513